

Základní škola a Mateřská škola generála Pattona Dýšina

Preventivní program školy

Mgr. Renata Šilhánková

Ředitelka školy

Mgr. Kateřina Palečková

Metodik prevence sociálně patologických jevů

Preventivní program školy

Škola: Základní škola a Mateřská škola generála Pattona Dýšina

Školní rok: 2026/2027

Preventivní program školy je zaměřen na žáky, pedagogické pracovníky a rodiče

Preventivní program školy vychází z těchto materiálů:

- 1) Metodický pokyn MŠMT k primární prevenci sociálně patologických jevů u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních, č.j.: 20006/2007-51
- 2) Metodický pokyn MŠMT k prevenci sociálně patologických jevů u dětí a mládeže, č.j.: 14514/2000-51
- 3) Koncepce prevence zneužívání návykových látek a dalších sociálně patologických jevů u dětí a mládeže v působnosti resortu MŠMT ČR
- 4) Strategie prevence sociálně patologických jevů u dětí a mládeže v působnosti resortu MŠMT na období 2009-2012
- 5) Metodický pokyn MŠMT k prevenci a řešení šikanování mezi žáky škol a školských zařízení, č.j. 28275/2000-22
- 6) Metodický pokyn MŠMT k řešení šikanování ve školách a školských zařízeních č.j.: 22294/2013-1
- 7) Metodický pokyn MŠMT k jednotnému postupu při uvolňování a omlouvání žáků z vyučování, prevenci a postihu záškoláctví, č.j.: 10194/2002-14
- 8) Metodický pokyn MŠMT k výchově proti projevům rasismu, xenofobie a intolerance, č.j.: 14423/99-22
- 9) Pravidla pro rodiče a děti k bezpečnějšímu užívání internetu, č.j.: 11691/2004-24
- 10) Metodický pokyn MŠMT – Tabákové výrobky, výrobky určené ke kouření a nikotinové sáčky, č.j.: MSMT-11112/2022-2
- 11) Metodické doporučení MŠMT k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže, příloha č. 5 – Týrané, zneužívané a zanedbávané dítě ve škole, č.j.: MSMT-3262/2024-1
- 12) Metodické doporučení MŠMT k prevenci a postihu záškoláctví a omlouvání žáků z vyučování, č.j.: MSMT-780/2024-1
- 13) Metodické doporučení MŠMT k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže, příloha č. 24 – Sebevražedné chování
- 14) Metodické doporučení MŠMT k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže. Rizikové chování ve školním prostředí – rámcový koncept. Příloha č. 1 – Návykové látky.

Obsah

Současný stav problematiky

Cíle programu

Personální zajištění prevence

Realizace PP

Úkoly na školní rok 2026/2027

Plán preventivních programů na školní rok 2026/2027

Metody práce

Náměty činností pro jednotlivé ročníky

Vlastní prevence

Přílohy

Současný stav problematiky

Nárůst rizikového chování, výskyt nových nelegálních návykových látek a jejich zneužívání v populaci dětí a mládeže školního věku je závažným problémem. Stejně tak rozšířená dostupnost sociálních sítí a téměř všudypřítomné nástroje umělé inteligence mohou v rukou neznalých či dostatečně nepoučených vést k mnoha nepříjemnostem a problémům, přičemž nárůst sexuálně rizikového chování může být jedním z nich. Proto je primární prevence zahájena již u žáků na 1. stupni a návazně pokračuje u žáků na 2. stupni. Je zaměřena na všechny žáky naší školy, respektuje jejich věk a osobnostní zvláštnosti.

Cíle programu:

- Prevence v oblasti šikany, záškoláctví, násilného chování, zneužívání návykových látek, hráčství, vandalizmu
- Vychovávat žáky ke zdravému životnímu stylu
- Vést žáky ke smysluplnému využívání volného času
- Vést žáky k sebevědomí, k dovednostem řešit problémy, zátěžové situace a k rozvoji jejich sociálních kompetencí
- Podporovat žáky ohrožené školním neúspěchem
- Předcházet záškoláctví
- Předcházet negativním jevům spojeným s nadužíváním sociálních sítí a internetu
- Předcházet rizikovému sexuálnímu chování

Personální zajištění prevence

Na realizaci PP se podílí vedení školy, školní metodik prevence – Mgr. Kateřina Palečková, výchovný poradce – Mgr. Lucie Vancová, školní psycholog – Mgr. Michaela Landkamr, kariérový poradce – Mgr. Alena Havelková a ostatní pedagogičtí pracovníci školy. V případě potřeby – oblastní metodik prevence Mgr. Miroslava Havlíková, Dis., dětský lékař, pedagogicko – psychologická poradna, CAP pro školy Plzeň, Diakonie, sociální odbor a Policie ČR.

Realizace minimálního preventivního programu

- Pedagogický dohled je zajištěn během všech přestávek v prostorách školy (prevence šikany a užívání návykových látek),
- pokud se vyskytne nebo je podezření na jakýkoli problém, jsou realizovány preventivní programy na podporu vztahů mezi žáky, v případě potřeby intervenční programy, též aktuálně sociometrické šetření nebo dotazníkové šetření zaměřené na šikanu,
- prevence sociálně patologických jevů je součástí školního řádu; dojde-li k porušení ustanovení školního řádu, týkajícího se držení, distribuce a užívání návykových látek v prostorách školy, bude toto klasifikováno jako hrubý přestupek a budou z toho vyvozeny patřičné sankce,
- jsou monitorovány i další sociálně patologické jevy – šikana, vandalismus, brutalita, rasismus, nevhodné chování na internetu, nevhodné sexuální chování apod. Při jejich zjištění budou navržena cílená opatření viz krizové plány.
- Pedagogové mají možnost zapůjčit si propagační materiály, metodické příručky a jiné potřebné materiály u metodičky prevence,
- přehled institucí a center krizové intervence v okrese včetně adres a telefonních čísel je k dispozici u metodičky prevence a vyvěšen ve vstupních prostorách školy (informační nástěnka),
- probíhají pravidelné třídnické hodiny na posílení bezpečného klimatu ve třídě a na podporu vztahů mezi žáky; materiály s inspirací pro náplň takovýchto hodin je pro pedagogy k dispozici na U-disku či ve sborovně,
- funguje žákovský parlament pro zlepšení komunikace mezi žáky,
- jsou podporovány individuální zvláštnosti žáků,
- pro žáky 6. třídy je připraven adaptační kurz,
- jsou monitorováni a podporováni žáci s problémy psychickými i žáci ohrožení školním neúspěchem; pro jejich podporu je k zapůjčení u školní psycholožky literatura či jiné materiály (karty emocí apod.),
- žáci – cizinci jsou začleňováni do třídních kolektivů a školních akcí.

Úkoly na školní rok 2026/2027

- Účast metodika prevence Mgr. Kateřiny Palečkové na odborných seminářích, webinářích, školeních, setkáních metodiků prevence,
- spolupráce metodika prevence s ředitelkou školy Mgr. Renatou Šilhánkovou, výchovnou poradkyní Mgr. Lucií Vancovou, školní psycholožkou Mgr. Michaelou Landkamr, kariérovou poradkyní Mgr. Alenou Havelkovou a s třídními učiteli při řešení případných problémů žáků,
- spolupráce s oblastní metodičkou prevence Mgr. Miroslavou Havlíkovou, Dis.,

- průběžné poskytování informací ostatním učitelům a rodičům (odborné knihy, časopisy),
- programy týkající se zdravého životního stylu,
- programy zaměřené na problematiku partnerských vztahů a sexuální výchovu,
- bude věnována zvýšená pozornost žákům s problémovým chováním,
- prevence nevhodného chování na internetu a sexuálně rizikového chování,
- bude věnována zvýšená pozornost jevům, které mohou signalizovat počínající zneužívání návykových látek,
- vytvoření nabídky zájmových kroužků,
- podpora aktivit, které motivují žáky ke vhodnému využívání volného času,
- využívání schránky důvěry,
- pomoc při řešení problémů žáků,
- podpora žáků ohrožených školním neúspěchem, pomoc s vyrovnáním se s psychickou zátěží,
- pedagogická diagnostika a podpora žáků nadaných

Plán preventivních programů na školní rok 2026/2027

1. stupeň

1. třída – Dentální prevence

termín – 2. pololetí

Dopravní výchova - beseda s Policií ČR

termín 2. pololetí

2. třída – Hasík – celorepublikový preventivně výchovný program pro děti v oblasti požární ochrany obyvatelstva

(2krát dvouhodinový blok – teoretická část, 1 krát dvouhodinový blok – praktická část)

termín – v průběhu roku, dle nabídky organizátora

Dopravní výchova - beseda s Policií ČR

termín dle domluvy

Zásady správného chování - beseda s Policií ČR

termín 1. pololetí

3. třída – Zásady správného chování - beseda s Policií ČR

termín 1. pololetí

4. třída – Tvoje cesta online – Šikana a mezilidské vztahy, kyberšikana, bezpečný pohyb na internetu – seznámení s možnými riziky v on-line světě + edukativní videa a sexting – beseda s Policií ČR

termín – 1. pololetí

Dopravní hřiště

termín – duben – květen

5. třída – Tvoje cesta online – Šikana a mezilidské vztahy, kyberšikana, bezpečný pohyb na internetu – seznámení s možnými riziky v on-line světě + edukativní videa a sexting – beseda s Policií ČR

termín – 1. pololetí

Dopravní hřiště

termín – duben – květen

2. stupeň

6. třída – **Adaptační kurz + Dopoledne s psycholožkou**

termín – září

Hasík – celorepublikový preventivně výchovný program pro děti v oblasti požární ochrany obyvatelstva

(2krát dvouhodinový blok – teoretická část, 1 krát dvouhodinový blok – praktická část)

termín – v průběhu roku, dle nabídky organizátora

7. třída – **Rizikové chování spojené s IT technologiemi** – beseda s Policií ČR

termín - 2. pololetí

Škola plná pohody – Vztahy ve třídě – preventivní program PPP Plzeň

termín – 2. pololetí

8. třída – **Legální i ilegální látky** – beseda s Policií ČR

termín 2. pololetí

9. třída – **Jak si nezkomplikovat život (trestní právo)** – beseda s Policií ČR

termín – 2. pololetí

Dopravní soutěž mladých cyklistů – vybraní žáci

termín – duben, květen

1. a 2. stupeň – Projektový den – **Branný den**

termín – červen

Kyberbezpečnost – Telekomunikační akademie ČTU (Doležal, Linhart)

- Beseda pro rodiče dětí 1. stupně

termín - červen

Metody práce

V rámci výuky jsou a budou i nadále kromě tradičních metod práce využívány další metody, které se osvědčily. Výchova bude probíhat mezipředmětově.

Používané metody práce:

- výklad (informace)
- projekty
- samostatná práce (referáty, prezentace, informace z tisku...)
- besedy, diskuse
- hry podporující osobnostní rozvoj, obhajoba určitého názoru, trénování způsobu odmítání, nácvik komunikačních dovedností
- párová, skupinová práce ve třídě

Náměty činností pro jednotlivé ročníky

I. stupeň

Program je zaměřen na:

- navozování příznivého psychosociálního klimatu ve třídě
- osvojování a upevňování základních návyků v rámci – hygiena, životospráva
- sdělení základních informací z oblasti prevence experimentování s alkoholem a cigaretami
- základy etické a právní výchovy
- zaměření pozornosti na včasné odhalování specifických poruch učení nebo i jiných postižení
- všestranný rozvoj osobnosti žáka
- soustředěnost na včasné diagnostikování sociálně-patologických problémů ve třídních kolektivech
- důraz na spolupráci s rodiči
- nabídka volnočasových aktivit
- ekologická výchova
- sexuální výchova
- návštěvy filmových a divadelních představení, koncertů, besed apod. Účast v soutěžích výtvarných, sportovních, zdravotnických, dopravních atd. jako v předchozích letech

1. třída

osobní bezpečí
základní zásady mezilidské komunikace
vztahy v dětském kolektivu
každý člověk je jiný
základní hygienické návyky
využití volného času
rodina, jako bezpečné místo
pojmy z oblasti sexuální výchovy

2. třída

lidské tělo
zdraví a jeho ochrana
zacházení s léky
režim dne
vztahy mezi lidmi
chování v krizových situacích
pojmy z oblasti sexuální výchovy

3. třída

pojmy z oblasti prevence, sexuální výchovy a drogové závislosti
zdraví a jeho ochrana
lidé kolem nás, multikulturní výchova
využívání volného času
ochrana proti obtěžování cizí osobou

4. třída

lidské tělo, odlišnost mezi pohlavími (sexuální výchova)
životospráva a důsledky nevhodných návyků
využívání volného času
dopravní výchova
vztahy v dětském kolektivu

5. třída

domov, rodina, důvěra, vztahy
léčivé a návykové látky
vztahy v dětském kolektivu
komunikace
poznatky o negativních vlivech tabáku a alkoholu
puberta a sexuální výchova
nebezpečí při komunikaci s cizími osobami

Cíl:

Po pěti letech by děti měly zvládat:

- definovat rodinu jako zázemí a útočiště
- zvládat rozdíly v komunikaci s dětmi a dospělými
- mít základní sociální dovednosti
- umět se chránit před cizími lidmi
- mít základní zdravotní návyky
- umět si správně zorganizovat svůj volný čas
- umět odmítat
- být seznámeni se základními pojmy ze sexuální výchovy

II. stupeň

Práce na druhém stupni je velmi náročná na koordinaci, tak aby byla probrána všechna témata, ale nedocházelo k jejich překrývání a přesycení žáků informacemi. S tématy z oblasti prevence se pracuje v předmětech občanská výchova, výchova ke zdraví, přírodopis, chemie, dějepis, český jazyk a literatura, informatika, tělesná výchova. K práci s tématy lze využít metod výkladu, zážitkové metody, samostatné práce, práce s médii, projektové vyučování, skupinová práce, práce s materiálem, besedy, přednášky.

Program je zaměřen na:

- výchova k odpovědnosti za zdraví své i ostatních – vytváření eticky hodnotných postojů a způsobů chování
- zaměření pozornosti na projekty prevence drogových závislostí, konzumace alkoholu, vandalizmu, rasismu, násilí, nevhodného chování na internetu, nevhodného sexuálního chování.
- věnovat zvýšenou pozornost prevenci kouření

- dovednost volby správného životního stylu a správné životosprávy – poruchy příjmu potravy
- akce zaměřené na práci s národnostními menšinami směřující k potlačení rasismu a xenofobie
- zvyšování příznivého klimatu ve třídních kolektivech formou organizování výletů, exkurzí, ŠVP, lyžařského výcvikového kurzu atd.
- organizování akcí směřujících k oživení klimatu ve škole a zábavnou formou zpříjemnění školního prostředí (tematické dny, sportovní akce atd.)
- nabídka volnočasových aktivit
- účast v literárních, vzdělávacích, sportovních a jiných soutěžích
- ekologická výchova

6. třída

vhodná náplň volného času, zdravý životní styl
ochrana zdraví
rodina a její funkce pro zdravý rozvoj jedince
osobní bezpečí, způsob chování v krizových situacích
rizika zneužívání návykových látek
způsoby odmítání
sexuální výchova
centra odborné pomoci

7. třída

komunikace mezi lidmi
mezilidské vztahy
sexuální výchova, vztahy mezi dívkami a chlapci
osobní bezpečí, šikana, sexuální násilí
prevence zneužívání návykových látek (alkohol, cigarety, drogy)

8. třída

sebevědomí, sebepoznání, rozvoj osobnosti
hierarchie hodnot
rozvoj sebepoznání a hodnoty člověka
řešení problémů, chování v krizových situacích, konflikty
poruchy výživy
zdravý životní styl
agresivita, šikana, různé formy násilí
sexuální výchova, odlišnosti, deviace

9. třída

zdravé sexuální chování
volba životního partnera
sociální výchova, vztah k jiným kulturám, národnostem

komunikace

právní odpovědnost, trestní normy

fyziologie, působení drog na oběhový, nervový a dýchací systém

tělesné, duševní a sociální změny u závislého člověka

drogová závislost, kontaktní centra

Cíl:

Žáci by před opuštěním ZŠ měli znát a umět:

- pojmenovat základní návykové látky
- znát jejich účinky na lidský organismus
- orientovat se v problematice závislosti
- znát základní právní normy
- vědět, kde jsou kontaktní místa pro danou problematiku
- posilovat své sebevědomí
- správně se rozhodovat, odmítat
- zaujímat zdravé životní postoje
- orientovat se v problematice sexuální výchovy
- bránit se různým formám násilí, vědět, kde hledat pomoc
- zvládat základní sociální dovednosti
- zdravé sexuální chování

Všichni zaměstnanci školy pomáhají udržovat ve škole otevřenou atmosféru.

Vzniklé problémy řeší škola neodkladně ve spolupráci s rodiči a žáky.

Vlastní prevence

1. Informační nástěnka pro žáky „Nejsi na to sám/a“
2. Schránka důvěry
3. Přítomnost výchovného poradce, metodika prevence, kariérového poradce a školního psychologa
4. Předávání informací mezi učiteli
6. Vnitřní řád školy
7. Vlastní prevence ve výuce
8. Spolupráce s třídními učiteli
9. Spolupráce s rodiči
10. Spolupráce se sociálním odborem, Policií ČR, PPP, CAP pro školy, Diakonií, Centrem lékařské prevence
11. Vzdělávání učitelů